

SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT.....	V
KIRJALLISUUTTA	XIX
LYHENTEET	XXIII
1 YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN TAVOITTEET, RAKENNE JA SOVELTAMISALA	1
1.1 Tavoitteet.....	1
1.2 Rakenne.....	3
1.3 Soveltamisala ja rajaukset.....	4
1.3.1 Yleinen soveltamisala	4
1.3.2 Aluksista aiheutuva pilaantuminen	6
1.3.3 Merensuojelulaissa tarkoitettu toiminta.....	7
1.3.4 Säteily ja ydinlaitokset.....	7
1.3.5 Valtakunnan turvallisuuteen liittyvät toiminnot	8
1.3.6 Eräät kansainväliset sopimusjärjestelyt.....	9
1.4 Ympäristönsuojelulain suhde muuhun lainsäädäntöön	10
1.4.1 Jätelaki.....	10
1.4.2 Vesilaki	11
1.4.3 Maankäyttö- ja rakennuslaki	12
1.4.4 Terveystensuojelulaki.....	15
1.4.5 Naapurussuhdelaki.....	15
1.4.6 Luonnonsuojelulaki.....	16
1.4.7 Talousvyöhykelaki	17
1.4.8 Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä.....	17
1.4.9 Päästökauppalaki	19
1.4.10 Ilmastolaki.....	20
1.4.11 Muut lait	21
2 YMPÄRISTÖNSUOJELULAINSÄÄDÄNTÖ JA EUROOPPALAINEN NORMISTO	25
2.1 EU-oikeuden vaikutukset ympäristönsuojelulainsäädäntöön.....	25
2.2 Teollisuuspäästädirektiivi	27
2.2.1 Yleistä.....	27
2.2.2 Direktiivin soveltamisala ja laitostyyppikohtainen sääntely...	28
2.2.3 Lupa- ja rekisteröintimenettely	29
2.2.4 Lupamenettelyiden yhteensovittaminen.....	29

2.2.5	BAT-periaatteeseen perustuva lupaharkinta.....	29
2.2.6	Laitoksen toiminnan lopettamista koskevat velvoitteet.....	32
2.2.7	Valvonta ja tarkastukset	33
2.3	EU:n ympäristödirektiivien täytäntöönpano Suomessa.....	34
2.4	Tärkeimpiä EU:n ympäristöalan asetuksia.....	36
2.5	Ympäristönsuojelu Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen näkökulmasta	37
2.6	Århusin sopimuksen vaatimuksista kansalliselle järjestelmälle.....	44
3	YMPÄRISTÖLUVAN TARVE JA LUPAVIRANOMAISET.....	47
3.1	Lupa yksilöllisenä ennakkovalvontamekanismina.....	47
3.1.1	Ennako- ja jälkivalvontakeinoista	47
3.1.2	Lupa- ja yleisnormiohjaus	47
3.1.3	Ympäristöllisen luvan merkitys.....	49
3.1.4	Lupien väliset suhteet.....	50
3.2	Ympäristöluvan tarve	54
3.2.1	Yleistä.....	54
3.2.2	Luvanvaraisuus laitosluettelon perusteella	56
3.2.2.1	Tausta	56
3.2.2.2	Laitosluettelon tulkintaelementtejä	57
3.2.2.3	Laitokset toimialoittain.....	59
3.2.3	Jätteiden ammattimainen tai laitostyöläinen käsittely.....	66
3.2.3.1	Yleistä.....	66
3.2.3.2	Jätteen käsite ja jätelain soveltamisala	66
3.2.3.3	Käsittely.....	77
3.2.3.4	Ammattimaisuus tai laitostyöläisyys	79
3.2.4	Tapauskohmainen vaikutuksiin perustuva luvanvaraisuus	80
3.2.4.1	Vesistön pilaantuminen.....	80
3.2.4.2	Jätevesien johtaminen pieneen uomaan.....	82
3.2.4.3	Eräistä naapurisuhteista annetun lain 17 §:n mukainen kohtuuton rasitus.....	84
3.2.4.4	Luvanvaraisuus pohjavesialueella	89
3.2.4.5	Rekisteröitävien toimintojen luvanvaraisuus.....	90
3.2.5	Poikkeukset luvanvaraisuudesta	91
3.2.5.1	Koeluonteinen toiminta	91
3.2.5.2	Eräitä jätteen käsittelytoimintoja koskevat poikkeukset	92
3.2.5.3	Puolustusvoimia koskevat poikkeukset.....	94
3.2.6	Lupaharkinnan kohdentuminen	94
3.2.7	Toiminnan olennainen muutos	103
3.2.8	Luvanvaraisuuden muutokset.....	108
3.3	Lupaviranomaiset ja niiden toimivalta.....	111
3.3.1	Viranomaiset	111
3.3.3.1	Tehtäväjaon perusteet	111
3.3.3.2	Valtion ympäristölupaviranomainen	111
3.3.3.3	Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.....	112
3.3.2	Lupaviranomaisten toimivalta.....	114

3.3.3	Aluehallintoviraston asiallinen toimivalta.....	115
3.3.4	Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen asiallinen toimivalta.....	122
3.3.5	Lupa-asian ja toimivallan siirtäminen	127
4	LUPAHARKINTA JA LUPAMÄÄRÄYKSET	131
4.1	Lupaharkinnan perusteet	131
4.2	Yleiset periaatteet.....	133
4.3	Suunnittelujärjestelmien merkitys lupaharkinnassa	136
4.4	Luvan myöntämisedellytykset.....	139
4.4.1	Yleistä.....	139
4.4.2	Terveyshaitta	140
4.4.3	Merkittävä muu ympäristön pilaantuminen tai sen vaara	141
4.4.4	Maaperän, pohjaveden tai meren pilaantuminen	143
4.4.5	Erytisten luonnonolosuhteiden huonontuminen	147
4.4.6	Vedenhankinnan tai muun yleisen käyttömahdollisuuden vaarantuminen.....	148
4.4.7	Kohtuuton rasitus	149
4.4.8	Sijoittuminen.....	153
4.4.9	Luonnonsuojelu	161
4.4.10	Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen toiminta.....	166
4.5	Lupamääräykset.....	167
4.5.1	Yleistä.....	167
4.5.2	Lupamääräykset ja asetuksen vähimmäismääräykset.....	173
4.5.3	Pilaantumisen ehkäiseminen.....	175
4.5.4	Jätteet ja jätehuolto	177
4.5.5	Häiriöt ja poikkeukselliset tilanteet.....	181
4.5.6	Jälkihoito.....	181
4.5.7	Muut ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran ehkäise- miseksi tai vähentämiseksi annettavat lupamääräykset.....	182
4.5.8	Muu kuin teollinen toiminta ja energiatuotanto.....	187
4.5.9	Kalatalousmääräykset ja kalatalousmaksu	187
4.5.10	Seuranta ja tarkkailu.....	188
4.5.11	Eräät vesistöön ja viemäriin johdettavia päästöjä koskevat määräykset.....	189
4.6	Direktiivilaitoksen lupaharkinta	190
5	ILMOITUSMENETTELY LUVAN VAIHTOEHTONA.....	193
5.1	Yleistä ilmoitusvelvollisuudesta.....	193
5.2	Ilmoitusmenettelyssä käsiteltävät hankkeet	194
5.2.1	Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta	194
5.2.2	Koeluonteinen toiminta	195
5.2.3	Poikkeukselliset tilanteet.....	195
5.3	Ilmoitusmenettely	197
5.4	Toiminnan rekisteröinti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.....	199

6	LUPAMENETTELY	203
6.1	Asioiden ratkaisemisesta ympäristölupaviranomaisissa.....	203
6.1.1	Lupaviranomaisessa noudatettava hallintomenettely	203
6.1.2	Aluehallintoviraston päätöksentekoa koskevat erityissäännökset	203
6.1.3	Kuntalain soveltaminen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisissa.....	205
6.1.4	Hallintomenettelyä ohjaavat yleiset periaatteet ja hallintolain säännökset.....	206
6.1.5	Lupaviranomainen ja kielilainsäädäntö.....	213
6.1.6	Julkisuuslainsäädäntö.....	215
6.1.7	Lupaviranomaisessa muutoin huomioon otettavia hallintolain säännöksiä.....	220
6.2	Ympäristölupahakemus	222
6.2.1	Yleistä hakemuksesta.....	222
6.2.2	Lupahakemuksen muoto.....	225
6.2.3	Hakemuksen sisältö.....	227
6.2.4	Toiminnan olennaista muuttamista koskeva hakemus	243
6.2.5	Määräaikaisen luvan jatkamista koskeva hakemus	243
6.2.6	Luvan tarkistamishakemus.....	243
6.2.7	Korvaushakemukset.....	244
6.3	Lupahakemuksen käsittely.....	245
6.3.1	Yleistä.....	245
6.3.2	Hakemuksen vastaanotto ja tarkastus.....	246
6.3.3	Lausunnot.....	248
6.3.4	Muistutukset ja mielipiteet.....	252
6.3.5	Lupahakemuksesta tiedottaminen.....	254
6.3.6	Sähköisen tiedoksiannon edistäminen.....	258
6.3.7	E erityiset menettelyvaiheet	259
6.4	Toimintakokonaisuus ja lupakäsittely.....	260
6.5	Eri toimintojen lupa-asioiden samanaikainen käsittely.....	261
6.6	Lupien yhteiskäsittely.....	262
6.7	Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden käsittely.....	265
6.8	Lupapäätös.....	266
6.8.1	Päätöksen sisältö ja rakenne	266
6.8.2	Kertoelmaosa.....	267
6.8.3	Luparatkaisu	269
6.8.4	Ratkaisuosaan liittyvät muut päätöksen osat	274
6.8.5	Muut päätöksen tiedot.....	275
6.9	Päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen	275
6.9.1	Julkipano	275
6.9.2	Muu tiedottaminen	276
6.10	Hallintomenettely eräissä tapauksissa.....	278

7	LUVAN VOIMASSAOLO JA PYSYVYYS.....	281
7.1	Yleistä	281
7.2	Luvan voimassaolo	282
7.2.1	Periaatteet.....	282
7.2.2	Toistaiseksi voimassa oleva lupa	283
7.2.3	Määräaikainen lupa.....	284
7.3	Luvan raukeaminen.....	287
7.4	Direktiivilaitosten luvan muuttaminen BAT-päätelmien vuoksi	291
7.5	Luvan muuttaminen	293
7.6	Luvan muuttaminen erityisen selvityksen perusteella.....	297
7.7	Määräajan pidentäminen.....	300
7.8	Luvan selventäminen.....	302
7.9	Eräiden määräysten muuttaminen.....	303
7.10	Luvan peruuttaminen.....	305
8	KORVAUSJÄRJESTELMÄ	307
8.1	Ympäristövahinkojen korvaaminen ympäristövahinkolain mukaan....	307
8.2	Korvattavat vahinkolajit.....	308
8.3	Ankara vastuu	309
8.4	Näyttövelvollisuus syy-yhteydestä.....	311
8.5	Sietämisvelvollisuus.....	312
8.6	Yhteisvastuu	315
8.7	Korvattavat torjunta- ja ennallistamiskustannukset	315
8.8	Vesien pilaamisvahinkojen korvausjärjestelmä.....	317
8.8.1	Virallisperiaate ja samanaikaisuusperiaate	317
8.8.2	Korvaukset luvan yhteydessä.....	317
8.8.3	Viranomaisten toimivallan jako.....	318
9	PILAANTUNEEN MAAPERÄN JA POHJAVEDEN PUHDISTAMINEN	321
9.1	Yleistä	321
9.2	Sovellettava säännöstö ja vastuun kohdentaminen eri tilanteissa....	322
9.2.1	Vastuut ja menettely.....	322
9.2.2	Vanha pilaantuminen.....	323
9.2.3	Uusi pilaantuminen	326
9.3	Ympäristönsuojelulain kiellot ja veloitteet	326
9.3.1	Maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellot	326
9.3.2	Velvollisuus ilmoittaa pilaantuneesta maaperästä ja pohjavedestä	327
9.3.3	Selvitysvelvollisuus sekä maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuuden määrittelemine	328
9.3.4	Puhdistamisvelvollisuus	331
9.3.5	Ilmoitusmenettely.....	332
9.4	Määräys maaperän ja pohjaveden kunnostamiseksi.....	333
9.5	Yksityisoikeudelliset liitynnät	334

10	JÄLKIVALVONTA.....	337
10.1	Yleistä	337
10.2	Ympäristönsuojelulain mukaiset valvontaviranomaiset.....	339
10.3	Valvontaviranomaisten toimivalta ja toiminnan perusteet.....	342
10.4	Tiedonsaanti ja tarkastusmenettely.....	349
10.5	Muu laillisuusvalvonta.....	353
10.6	Virka-apu.....	355
10.7	Valvontamenettelyn vireilletulo.....	357
10.7.1	Johdanto.....	357
10.7.2	Järjestöjen ja yksityisten vireillepano-oikeus.....	358
10.7.3	Viranomaisten vireillepano-oikeus.....	360
10.7.4	Toiminnanharjoittajan oma ilmoitus.....	361
10.8	Kuuleminen ja muu menettely.....	362
10.9	Hallintopakkokeinoista.....	367
10.9.1	Yleistä.....	367
10.9.2	Menettelystä.....	368
10.9.3	Päävelvoitteen tehostamisesta ja hallinnollisen uhan tuomitsemisesta.....	371
10.9.4	Asianosaisseuraanto hallintopakkoasioissa.....	377
10.10	Velvoittamispäätös.....	379
10.10.1	Yleistä velvoittamispäätöksistä.....	379
10.10.2	Velvoittamispäätös.....	380
10.10.3	Määräykset vesistön merkittävän pilaantumisen ja luontovahingon korjaamiseksi.....	383
10.10.4	Aineisiin, kemikaaleihin, valmisteisiin, tuotteisiin, laitteisiin ja koneisiin kohdistuvat kiellot ja määräykset.....	384
10.10.5	Toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet.....	385
10.11	Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi.....	386
10.12	Toiminnan keskeyttäminen.....	390
11	RIKOSOIKEUDELLINEN VASTUU.....	393
11.1	Ympäristörikkokset.....	393
11.1.1	Yleistä.....	393
11.1.2	Rikoslakiin sisältyvät tekomuodot.....	394
11.1.3	Ympäristönsuojelulain rikkominen.....	399
11.2	Oikeushenkilön rangaistusvastuusta.....	400
11.3	Rikosasian käsittely.....	403
11.3.1	Rikosilmoituksen tekeminen.....	403
11.3.2	Asianomistajat ja syyttäjät.....	403
11.3.3	Esitutkinta.....	405
11.3.4	Syyteharkinta.....	406
11.3.5	Rikosprosessin vaiheet.....	406
11.4	Sakon määrääminen.....	407
11.5	Konfiskaatio.....	408
11.6	Kaksinkertaisen rangaistavuuden kieltö.....	410
11.7	Yksityisoikeudellisten korvausvaatimusten esittäminen.....	411

12	YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUUTOKSENHAKUJÄRJESTELMÄ.....	413
12.1	Muutoksenhakujärjestelmän yleispiirteistä.....	413
12.2	Ensi asteen muutoksenhaku.....	416
12.3	Jatkomuutoksenhaku.....	423
12.4	Hallintotuomioistuimen tuomareista ja kokoonpanoista.....	425
12.5	Valitusoikeudesta.....	429
12.6	Valituksen tekeminen.....	439
12.6.1	Johdanto.....	439
12.6.2	Valituskirjelmän tekemisessä huomioon otettavaa.....	440
12.6.3	Valituskirjelmän täydentäminen.....	442
12.6.4	Uudet vaatimukset ja perusteet.....	443
12.7	Kuuleminen tuomioistuimessa.....	444
12.8	Asiakirjoihin kohdistuva tiedonsaantioikeus.....	446
12.9	Asian selvittäminen.....	448
12.10	Suullinen käsittely ja katselmus.....	450
12.11	Todistajat ja asiantuntijat.....	454
12.12	Oikeudenkäynnin yleisjulkisuus.....	459
12.13	Oikeudenkäyntikulut.....	460
12.14	Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen.....	461
12.15	Päätösten täytäntöönpano.....	462
13	SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET.....	469
13.1	Yleistä siirtymäsäännöksistä.....	469
13.2	Vaikutus ennen lain voimaantuloa annettuihin säädöksiin ja viranomaisen päätöksiin sekä vireillä olevien asioiden käsittelyyn.....	470
13.3	Velvollisuus hakea ympäristölupaa.....	472
13.4	Luvanvaraisuuden lakkaamisesta.....	473
13.5	Toiminnassa olevat direktiivilaitokset.....	475
13.6	Eräät jätetoiminnot.....	477
13.7	Maaperän pilaantuminen.....	477
13.8	Kiinteistöjen jätevesijärjestelmäpoikkeukset.....	478
13.9	Valvontasuunnitelmien ja valvontaohjelmien uusiminen.....	478
14	UUSI VESILAKI.....	479
14.1	Uuden vesilain tausta ja uudistuksen valmisteluvaiheet.....	479
14.1.1	Vanhaa vesilakia edeltävä lainsäädäntö.....	479
14.1.2	Vanha vesilaki ja sen muutokset.....	480
14.1.3	Uuden vesilain valmisteluvaiheet.....	481
14.1.4	Uuteen vesilakiin tehdyt muutokset.....	482
14.1.5	Uuden vesilain arviointia.....	482
14.2	Uuden vesilain tavoitteet, soveltamisala ja rakenne.....	483
14.2.1	Muutokset vanhaan vesilakiin.....	483
14.2.2	Vesilain tavoitteet.....	484
14.2.3	Vesilain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön.....	485
14.2.4	Vesilain rakenne.....	488
14.2.5	Vesilain määritelmät.....	490
14.2.6	Viranomaiset, toimitukset ja yhteisöt.....	492
14.2.7	Vesilain voimaantulo ja siirtymäsäännökset.....	494

14.3	Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset.....	495
14.3.1	Vesialueen omistus ja omistajan oikeudet.....	495
14.3.1.1	Vesialueiden kiinteistöjärjestelmä.....	495
14.3.1.2	Vesien omistus.....	496
14.3.2	Yleiset oikeudet.....	497
14.3.2.1	Jokamiehen yleiskäyttö.....	497
14.3.2.2	Kiinteistön omistajan oikeudet.....	499
14.3.3	Yleiset velvollisuudet.....	499
14.3.3.1	Ilmoittamisvelvollisuus.....	499
14.3.3.2	Yleiset velvollisuudet vesivarojen ja vesialueiden käytössä.....	501
14.3.3.3	Rakennelman kunnossapito ja poistaminen.....	501
14.3.4	Eräiden vesiluontotyyppien suojele.....	502
14.3.5	Veden juoksun muuttaminen norossa ja ojassa.....	503
14.4	Luvanvaraiset vesitaloushankkeet.....	503
14.4.1	Yleistä.....	503
14.4.2	Aina luvanvaraiset vesitaloushankkeet.....	504
14.4.2.1	Yleistä.....	504
14.4.2.2	Valtaväylään ja yleiseen kulku- tai uittoväylään liittyvä luvanvaraisuus.....	504
14.4.2.3	Vesihuoltoon ja pohjavesiin liittyvät hankkeet.....	505
14.4.2.4	Maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla.....	506
14.4.2.5	Vesivoimalaitoksen rakentaminen.....	507
14.4.2.6	Ruoppaus ja maa-aineksen otto vesialueella.....	507
14.4.2.7	Uiton vakinaisen toimintapaikan perustaminen....	508
14.4.3	Vesitaloushankkeen vaikutusperusteinen luvanvaraisuus.....	508
14.4.3.1	Yleistä.....	508
14.4.3.2	Yleisen edun loukkaus.....	508
14.4.3.3	Yksityisen edun loukkaus.....	510
14.4.3.4	Noron tai ojan vedenjuoksun muuttaminen.....	510
14.4.3.5	Rakennelman häiriötä aiheuttava käyttäminen.....	511
14.4.4	Luvan tarve vesitaloushanketta muutettaessa.....	511
14.5	Lupaedellytykset.....	511
14.5.1	Virallisperiaate.....	511
14.5.2	Lupaharkinta.....	512
14.5.2.1	Lupaharkinnan perusteet.....	512
14.5.2.2	Luvan myöntämisen edellytykset.....	513
14.5.2.3	Haitattomuusedellytys.....	513
14.5.2.4	Intressivertailu.....	513
14.5.2.5	Ehdoton luvanmyöntämisestä.....	515
14.5.2.6	Käyttöoikeudet.....	515
14.5.2.7	Oikeus toisen rakennelmaan.....	518
14.5.3	Lupamääräykset.....	519
14.5.3.1	Yleiset lupamääräykset.....	519
14.5.3.2	Vedenkorkeutta ja juoksutusta koskevat määräykset.....	519
14.5.3.3	Vesien pilaantumista koskevat määräykset.....	519

	14.5.3.4	Lupaan perustuvan oikeuden käyttämisen rajoittaminen	520
	14.5.3.5	Tarkkailuvelvoite.....	520
	14.5.3.6	Kulkuyhteydet	522
	14.5.3.7	Kalatalousvelvoite ja kalatalousmaksu	523
	14.5.3.8	Valmistusilmoitusta koskeva määräys.....	524
	14.5.4	Muun lainsäädännön huomioon ottaminen.....	524
	14.5.5	Valmistelulupa	526
	14.5.6	Tutkimuslupa.....	527
14.6	Vesilain	hanketyypit.....	528
	14.6.1	Systematiikka	528
	14.6.2	Veden ottaminen.....	528
	14.6.2.1	Yleistä.....	528
	14.6.2.2	Pintaveden ottaminen	528
	14.6.2.3	Pohjaveden ottaminen.....	529
	14.6.2.4	Veden ottamistarpeiden yhteensovittaminen.....	530
	14.6.2.5	Veden ottamista koskeva päätös.....	531
	14.6.2.6	Vedenottoluvan voimassaolo.....	531
	14.6.2.7	Vesijohdon ja laitteistojen sijoittaminen	532
	14.6.2.8	Vedenottoluvasta poikkeaminen ja vedenoton rajoittaminen	532
	14.6.2.9	Vedenottamon suoja-alue	533
	14.6.3	Keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen ja tulvasuojeluhankkeet.....	534
	14.6.3.1	Yleistä.....	534
	14.6.3.2	Vesilain 6 luvun soveltamisala	535
	14.6.3.3	Keskivedenkorkeuden alentamista ja nostamista koskevat yhteiset säännökset.....	535
	14.6.3.4	Keskivedenkorkeuden pysyvä nostaminen.....	536
	14.6.3.5	Keskivedenkorkeuden pysyvä alentaminen.....	538
	14.6.3.6	Muut tulvasuojeluhankkeet	539
	14.6.4	Säännöstely	539
	14.6.4.1	Säännöstelyhankkeet.....	539
	14.6.4.2	Luvan tarve ja lupaedellytykset	540
	14.6.4.3	Osallistuminen säännöstelyhankkeeseen	541
	14.6.4.4	Säännöstely-yhteisö.....	542
	14.6.4.5	Ulkopuolisen hyödynsaajan vastuu säännöstelyn kustannuksista	543
	14.6.5	Vesivoiman hyödyntäminen	544
	14.6.5.1	Vesivoimahankkeet	544
	14.6.5.2	Luvan tarve ja lupaedellytykset	544
	14.6.5.3	Vesivoiman käyttöoikeuden luovuttaminen	545
	14.6.5.4	Hakijan lunastusoikeus.....	546
	14.6.5.5	Yhteisen vesivoiman käyttäminen	546
	14.6.6	Puutavaran uitto.....	548
	14.6.6.1	Yleistä.....	548
	14.6.6.2	Luvan tarve ja lupaedellytykset	549
	14.6.6.3	Alueiden ja rakenteiden käyttö.....	550
	14.6.6.4	Yhteisuito	550

14.6.6.5	Uittovahinko ja rannalle tai vesistöön jääneet uittopuut.....	551
14.6.6.6	Uittoyhteisö.....	551
14.6.6.7	Uiton jälkihoitotoimenpiteet.....	552
14.6.7	Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet.....	552
14.6.7.1	Yleiset kulkuväylät.....	552
14.6.7.2	Vesiliikennehankkeiden muu luvanvaraisuus.....	554
14.6.7.3	Turvalaitteet.....	555
14.6.7.4	Vesiliikennealueet.....	555
14.6.7.5	Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen oikeudet...	556
14.6.7.6	Vesiliikennehankkeisiin liittyvien edunmenetysten korvaaminen.....	556
14.6.7.7	Kulkuväylän käytön maksullisuus.....	557
14.6.7.8	Valtion lunastusvelvollisuus.....	557
14.6.8	Ojitus.....	557
14.6.8.1	Ojitus ja sitä koskevat määritelmät.....	557
14.6.8.2	Ojituksen luvanvaraisuus.....	559
14.6.8.3	Ojitusoimituksen tarpeellisuus.....	559
14.6.8.4	Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta ojitusasioissa.....	560
14.6.8.5	Ojituksen toteuttaminen.....	560
14.6.8.6	Ojan kunnossapito ja käyttäminen.....	561
14.6.8.7	Ojittaminen toisen alueella.....	562
14.6.8.8	Edunmenetysten korvaaminen ja vastuu veden johtamisesta.....	564
14.6.8.9	Kulkuväylät ja johtolinjat.....	564
14.6.8.10	Toisen ojan käyttäminen muuhun kuin maan kuivattamiseen.....	565
14.6.8.11	Ojitusuunnitelma.....	565
14.6.8.12	Yhteinen ojitus.....	566
14.6.8.13	Ojitusyhteisö.....	567
14.6.8.14	Ojitusoimitus.....	570
14.7	Lupamenettely.....	572
14.7.1	Hakemusasiakirjat.....	572
14.7.1.1	Hakemuksen merkityksestä.....	572
14.7.1.2	Yleistä hakemuksen laatimisesta.....	573
14.7.1.3	Hakemuksen yksityiskohtainen sisältö.....	574
14.7.2	Asian käsittely lupaviranomaisessa.....	576
14.7.2.1	Yleistä.....	576
14.7.2.2	Hakemusasiakirjojen tarkastus ja täydentäminen.	577
14.7.2.3	Hakemuksesta tiedottaminen.....	578
14.7.2.4	Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet.....	579
14.7.2.5	Kuulemisen jälkeiset toimet.....	580
14.7.3	Erityisiä menettelyjä.....	581
14.7.3.1	Asian ratkaiseminen osittain.....	581
14.7.3.2	Yhteiskäsittely.....	582
14.7.3.3	Yhdessä käsitteleminen.....	583

14.7.4	Lupapäätös.....	583
14.7.4.1	Päätösharkinta.....	583
14.7.4.2	Päätöksen sisältö	584
14.7.4.3	Päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen.....	584
14.7.5	Kulujen korvaaminen ja päätösmaksu	585
14.8	Luvan pysyvyys ja sen rajoitukset.....	586
14.8.1	Lupien pysyvyydestä.....	586
14.8.2	Vesitalousluvan voimassaolo ja luvan raukeaminen.....	587
14.8.3	Lupamääräysten tarkistaminen.....	588
14.8.3.1	Lupamääräysten määräaikainen tarkistaminen	588
14.8.3.2	Lupamääräysten muu tarkistaminen ja uusien määräysten antaminen.....	588
14.8.3.3	Kalatalousveloitetta ja -maksua koskevien määräysten tarkistaminen.....	589
14.8.3.4	Lupamääräysten muuttaminen luvanhaltijan hakemuksesta.....	590
14.8.3.5	Aiemman lainsäädännön mukaisten lupien muuttaminen	590
14.9	Vesioikeudelliset yhteisöt.....	592
14.9.1	Yhteisön perustaminen	592
14.9.2	Yhteisön säännöt ja niiden vahvistaminen.....	594
14.9.3	Vesiyhteisörekisteri.....	595
14.9.4	Yhteisön toiminta	595
14.9.5	Päätöksen moittiminen ja oikaisuvaatimus.....	597
14.9.6	Yhteisön purkautuminen	598
14.10	Vesilain korvausjärjestelmä	598
14.10.1	Sovellettavat säännökset.....	598
14.10.2	Laillisesti aiheutettu edunmenetys.....	599
14.10.3	Lupaan liittyvät korvaukset.....	600
14.10.4	Erytystilanteesta aiheutunut edunmenetys	601
14.10.5	Vesistössä kulkemisesta aiheutunut edunmenetys	602
14.10.6	Korvausasioita käsittelevät viranomaiset ja tuomioistuimet	602
14.10.7	Erilliset korvausasiat	603
14.10.8	Korvattavat edunmenetykset.....	604
14.10.9	Korvauksen määrä	606
14.10.10	Lunastusvelvollisuus.....	606
14.10.11	Edunmenetyksen ehkäiseminen tai vähentäminen toimenpitein.....	607
14.10.12	Korvauksen maksaminen ja korvaukselle suoritettava korko.....	608
14.10.13	Eräitä korvauksiin liittyviä säännöksiä.....	609
14.11	Valvonta ja hallintopakko	610
14.11.1	Valvontaviranomaiset ja niiden tehtävät.....	610
14.11.2	Hallintopakko	613
14.11.3	Luontovahinko	616
14.11.4	Omistajattomat rakennelmat	616
14.12	Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät	617
14.12.1	Päätösasiat.....	617
14.12.2	Valvontatehtävät.....	618

14.13	Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano.....	618
14.13.1	Yleistä.....	618
14.13.2	Muutoksenhaku.....	619
14.13.3	Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.....	621
14.13.4	Muutoksenhaku Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen.....	622
14.13.5	Päätöksen täytäntöönpano.....	622
14.14	Kiinteistöoikeudellisia säännöksiä.....	623
14.14.1	Lunastusta koskevat säännökset.....	623
14.14.2	Tietojen merkitseminen kiinteistötietojärjestelmään.....	624
14.14.3	Kiinteistötoimitus.....	624
14.14.4	Oikeudet ja velvollisuudet omistajanvaihdoksessa.....	625
14.14.5	Käyttöoikeuden antaminen ja sopimukseen perustuvan oikeuden suojaaminen.....	625
14.14.6	Toisen maalla oleva rakennus ja laitos.....	626
14.14.7	Tilusjärjestely.....	626
14.15	Erityiskysymyksiä.....	626
14.15.1	Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä.....	626
14.15.2	Vesistöalueen padotus- ja juoksutusselvitys.....	627
14.15.3	Vaaran ja vahingon torjuminen.....	627
	 OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO	 629
	 ASIAHAKEMISTO	 635